

Abstrakt

Tato rigorózní práce se pod názvem „Kupní síla a její zneužití v evropském právu“ zabývá analýzou kupní síly v evropském právu z pohledu právní teorie (část první – teoretická) a analýzou právních úprav jejího zneužití (část druhá – praktická).

Pozornost je věnována především pohledu evropského práva na problematiku kupní síly a jejího zneužití, a to jak z pohledu existenční ochrany hospodářské soutěže, tak z pohledu konceptu kupní síly, sledujícího především jiné cíle než ochranu hospodářské soutěže na trhu.

Ve své práci se zabývám tržní kupní silou, kterou odlišuji jak od tržní síly na straně podávajícího, tak od ekonomického pojetí kupní síly, vyjadřujícího kupní sílu firem a spotřebitelů pomocí srovnání cen v národních měnách za stejné výrobky v tzv. spotřebním koši.

Pojem tržní síly v sobě tedy zahrnuje jak tržní sílu na straně prodávajícího, tak tržní kupní sílu. Ve své rigorózní práci dokazuji, že (i) tyto tržní síly nemohou být chápány jako zrcadlový odraz a (ii) kupní síla je zastřešující pojem pro monopsonii a vyjednávací sílu na straně odběratele.

Kupní síla jako zastřešující pojem vyjadřuje odběratelovu schopnost ovlivňovat obchodní chování dodavatele s cílem dosáhnout snížení nákupní ceny a/nebo získání výhodnějších obchodních podmínek, a to ve dvou formách – ve formě monopsonie a ve formě vyjednávací síly.

Monopsonie je považována za neefektivní nákupní strategii, která je založená na jednostranném snížení poptávky, tedy objemu nákupů za účelem snížení nákupní ceny. Naopak vyjednávací síla na straně odběratele je hodnocena jako pozitivní nákupní strategie, mající schopnost neutralizovat tržní sílu na straně prodávajícího a snižovat prodejní cenu na přijatelnou úroveň. Tato práce však zároveň poukazuje na skutečnost, že i vyjednávací síla na straně odběratele může být zneužita a spadá pod právní normy soutěžního práva.

Dále se zabývám vyrovnávací silou na straně odběratele jako formu aktivní obranné strategie ze strany prodávajícího, který se snaží prokázat, že jeho tržní síla byla minimalizována díky existenci významné kupní síly.

Ve své práci také zdůrazňuji skutečnost, že kupní síla se neprojevuje pouze na předcházejícím (nákupním) trhu ale v některých případech i na navazujícím (prodejním) trhu a v takových případech je nutno zkoumat tzv. duální účinek kupní síly.

Co se týče konceptu kupní síly, sledující především jiné cíle než ochranu hospodářské soutěže na trhu, navrhuji ve své práci rozdělit pojem nekalé obchodní praktiky a zavést nový pojem zneužívající nákupní praktika, protože obě praktiky sledují jiné cíle a existují v jiném kontextu.

Pro analýzu zneužití kupní síly v druhé části této práce rozděluje formy zneužití do tří kategorií – vylučovací zneužití kupní síly, kořistnické zneužití kupní síly a kořistnické zneužití kupní síly ve formě zneužívajících nákupních praktik.

V poslední kapitole své rigorózní práce jsem se zaměřil na novou směrnici č. 2019/633 o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci, která nabyla účinnosti 30. dubna 2019. Tato práce vychází z právního stavu k tomuto dni.

Klíčová slova: kupní síla, evropské právo, soutěžní právo.